

До першого вектору мають бути віднесені такі фактори, як зміна обсягу випуску продукції, зміна ціни на цю продукцію, асортиментно-структурні зрушення у її випуску. Порядок (методика) розрахунку впливу цих факторів на економічні результати роботи будь-якого структурного виробничого утворення повинні мати уніфікований характер і регламентовані відповідним стандартом. Таким же стандартом повинні бути закріплені перелік та порядок формування показників, що характеризують економічні результати роботи, які вже досягнуті, або можуть бути досягнуті в перспективі певним господарюючим утворенням. Сюди, в першу чергу, мають бути віднесені прибуток, рентабельність, виробнича собівартість продукції.

Змістом дії факторного вектору «Як виробляти» є зміна питомих витрат виробничих ресурсів на виробництво продукції того, або іншого виду. Певним результатом впливу цих факторів є зміна витрат на 1 грн товарної продукції із відповідним корегуванням по інших результатних показниках (прибуток, рентабельність тощо).

Окремим напрямком стандартизації аналітичної роботи виділяється порядок формування показників використання виробничих ресурсів (продуктивності праці, фондовіддачі, матеріаловіддачі) під впливом обох зазначених факторних векторів.

Застосування в процесі аналітичного дослідження комп'ютерної техніки створює сприятливі можливості щодо багатоваріантних розрахунків з метою обґрунтування найефективнішого напрямку роботи певної виробничої структури, критерієм якого є система результатних показників економічної діяльності.

В. В. Петруніна, асистент кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу

ЗАСТОСУВАННЯ ТРЕНІНГОВИХ ФОРМ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Заходами по вдосконаленню підготовки фахівців на основі тренінгових технологій навчання кафедрою обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу передбачено проведення практичних занять з окремих тем у формі тренінгу з курсу «Нарахування і облік заробітної плати та грошового забезпечення в бюджетній установі».

Розроблені для цього організаційно-методичні матеріали передбачають проведення навчального заняття в обсязі 3-х академічних годин з теми «Облік розрахунків із заробітної плати, грошового забезпечення і стипендій» у формі тренінгу. Досвід використання такої сучасної форми підготовки фахівців з вищою освітою засвідчує її достатньо високу ефективність лише за умови комплексного методичного та якісно спланованого організаційного забезпечення.

В якості вихідних даних для проведення такого заняття-тренінгу кафедрою використовуються матеріали умовної бюджетної установи — військової частини, в якій працюють наймані працівники та проходять військову службу військовослужбовці.

Досвід застосування тренінгової форми засвідчує можливість поєднувати на такому занятті самостійну роботу студента і використання його індивідуальних знань з колективно-груповою роботою в аудиторії, формування вмінь приймати індивідуальні та групові рішення із професійних питань. Важливим при цьому є забезпечення, з одного боку, безпосереднього контактування студентів з викладачем, а з іншого — спілкування між самими студентами в процесі обговорення можливих варіантів рішень. Зокрема, тренінг формує у студентів конкретне уявлення про чисельний склад бюджетної установи, працівників бухгалтерії, які займаються нарахуванням та обліком заробітної плати і грошового забезпечення, їх функціональні обов'язки. На різних етапах тренінгу студенти виконують певні функціональні ролі. Оскільки в бухгалтерському обліку заробітної плати і грошового забезпечення не передбачається прийняття яких-небудь альтернативних рішень чи отримання оптимальних показників, тому метою даного тренінгу є вироблення у студентів практичних навичок щодо отримання повної, оперативної і правильної інформації в ситуаціях, близьких до реальних. Завданням навчального тренінгу є закріплення теоретичних знань з обліку заробітної плати і грошового забезпечення, наближення студентів до реальних ситуацій в процесі вирішення конкретних практичних завдань, формування у них здібностей та вмінь з обробки різних за економічним змістом і параметрами масивів облікової інформації і прийняття відповідних рішень. Проведення тренінгу передбачає також можливість виявлення наявності та закріплення у студентів знань з інших дисциплін фахової підготовки.

Процедура проведення тренінгу відбувається поетапно. Умовно ми виділяємо три її етапи, кожний з яких включає ряд еле-

ментів: організаційний, змістовний, підсумковий. На першому тренінговому етапі здійснюється презентація структурно-логічної схеми тренінгу, формування складу команд студентів, видача тренінгових завдань. Другий етап присвячується імітаційній роботі, основою якої є інформаційна база тренінгу (зокрема, фінансово-економічної служби), а також практикуму з нарахування заробітної плати та грошового забезпечення, моделюванню господарських операцій в системі бухгалтерських розрахунків. На третьому, підсумковому етапі відбувається презентація отриманих результатів кожної команди-робочої групи студентів, яка здійснюється або письмово, або вручну (з застосуванням засобів комп'ютерної техніки). Особливістю застосування тренінгової форми є те, що головну роль у підведенні підсумків відіграє викладач.

Використання тренінгової форми навчальних занять і її все більш широке запровадження в сучасних умовах обумовлюється перш за все тим, що за всієї різноманітності й складності інноваційних підходів у економічній освіті головними суб'єктами навчального процесу залишаються викладач і студент. Адже поза їхньої безпосередньої або опосередкованої взаємодії ніякого навчання не відбувається. Тому ефективність впровадження всіх інновацій, зокрема, тренінгових форм, визначається таким головним чинником як педагогічна майстерність. Однією з вагомих складових в цьому є детально розроблене й чітко організоване методичне забезпечення навчальних занять, всі елементи якого повинні спрямовуватися на формування у студентів вмінь самостійної постановки проблем, пошуку та знаходження потрібного для їх вирішення матеріалу, його логічного опрацювання й формулювання висновків. Роль викладача ще більше зростає в процесі керування роботою малих груп, організації їх співпраці та кооперування їх зусиль по пошуку потрібної інформації, колективного знаходження найбільш прийнятного й оптимального варіанту рішення. В таких умовах змагальний підхід замінюється на кооперування, співпрацю студентів, в процесі якої обміркування матеріалу дає більш високий рівень його осмислення, глибини аргументації, теоретичного й практичного пізнання. Але значне підвищення активності студентів в умовах тренінгової форми навчальної роботи потребує випереджального збільшення активності від викладача, що обов'язково повинно враховуватися при плануванні річного навантаження та визначення співвідношення між його аудиторною й позааудиторною частинами.